

Comprar local o comprar barat?

Un dilema ètic on l'alumnat reflexiona sobre el seu propi comportament com a consumidor: és responsable pagar més pel local, o fer-ho perjudica els productors del sud global?

1. Guia del professor (moció, cronograma i argumentari)
2. Full d'avaluació
3. Targetes de postura (retallables)
4. Fitxa de preparació de l'alumne (fotocopiar)

Comprar local o comprar barat?

Com a consumidors hauríem de prioritzar comprar local encara que siga més car.

FORMAT

dilema-etico

DURADA

45-50 min

AGRUPAMENT

Individual → parelles → posada en comú

Objectius

- Identificar els valors en tensió en una decisió de consum: ocupació local, preu, sostenibilitat i solidaritat global.
- Aplicar el concepte de cost d'oportunitat a una decisió personal quotidiana.
- Distingir entre els efectes de comprar local sobre l'ocupació nacional i els efectes sobre els productors de països en desenvolupament.

Conceptes clau: consum responsable · comerç local · petjada de carboni · cost d'oportunitat · comerç just · cadena de subministrament

Encaix curricular

- **Eco 4ESO · U5** — Consum intel·ligent i drets del consumidor — reflexió sobre hàbits de compra, etiquetatge i decisions responsables.
- **Taller 3ESO · U3** — Consum intel·ligent i responsable, sostenibilitat i publicitat — base introductòria per al dilema.
- **Taller 3ESO · U9** — Economia sostenible, ODS i consum circular — connecta el dilema amb els objectius de desenvolupament sostenible.

Competències clau: CCL · CPSAA · CC

De què va

Quan vas al supermercat i trobes maduixes espanyoles a 3 € i maduixes marroquines a 1,50 €, quines compres? La resposta fàcil és “les barates”. La resposta carregada de matisos pregunta: qui perd si compres les barates? Qui perd si compres les cares? Este dilema no té una solució perfecta: comprar local dóna suport a productors pròxims i pot reduir emissions de transport, però també pot encarir la cistella de qui menys té i, paradoxalment, perjudicar els agricultors pobres del sud global que depenen d'exportar per a eixir de la pobresa. Ací no guanyarà qui tinga raó, sinó qui millor argumente per què la seua elecció és la més coherent.

Argumentari

PRIORITZAR EL LOCAL

- **Sosté l'ocupació i el teixit econòmic de l'entorn.** Els diners gastats en un comerç o productor local tendixen a recircular més vegades en l'economia pròxima — es paga al proveïdor, al repartidor, al

comptable de la zona — mentre que la despesa en grans cadenes amb producció exterior filtra menys renda cap al territori. Donar suport al local és, en part, donar suport als servicis públics que el financen.

- **Menor petjada ambiental en el transport.** Un aliment produït a 50 km i transportat en camió emet molt menys CO₂ que el mateix aliment produït a l'altra punta del món i arribat en vaixell o avió. La petjada de transport no és l'únic factor d'impacte ambiental, però és un factor real i mesurable.
- **Qualitat, frescor i traçabilitat.** Els productes locals recorren menys distància i menys temps entre el camp i la taula; el consumidor pot conèixer el productor i verificar les condicions de cultiu o elaboració. La traçabilitat és més senzilla quan la cadena de subministrament és curta.
- **Sobirania alimentària i industrial com a assegurança col·lectiva.** Un país que no produïx res del que menja o del que fabrica és vulnerable a crisis geopolítiques, sequeres a l'altra punta del món o disruptions logístiques. Mantindre certa capacitat productiva local no és proteccionisme sentimental: és resiliència.

PRIORITZAR EL PREU

- **L'encariment de la cistella penalitza qui menys té.** Les famílies amb rendes baixes destinen una part major del seu pressupost a l'alimentació. Obligar-les —moralment o per política— a pagar més pel "local" és, en la pràctica, un impost regressiu que recau sobre qui ja té menys marge.
- **Comprar importat pot ser més solidari amb el sud global.** Els productors del Marroc, el Perú o el Senegal exporten per a guanyar divises i finançar el seu desenvolupament. Si els consumidors rics deixen de comprar el que produïxen els països pobres, no els ajuden: els tanquen el mercat. El comerç just és més solidari que el localisme pur.
- **La llibertat d'elecció del consumidor és un valor en si mateix.** Imposar preferències de compra — encara que siga per bones raons— limita l'autonomia individual. Si el producte local és millor o més sostenible, que es demostre en el mercat amb informació i etiquetatge honest, no amb pressió moral o restriccions.
- **La petjada ambiental total és més complexa que el transport.** Una tomaca andalusa produïda en hivernacle amb calefacció pot tindre més petjada de carboni que una de marroquina cultivada a camp obert davall el sol, inclús sumant el transport. L'origen geogràfic no és un bon substitut d'una anàlisi completa del cicle de vida del producte.

Com es desenvolupa

- 0 **Reflexió individual** 5 min
Cada alumne anota en silenci la seua postura inicial i la raó principal. Sense debat encara.
- 0 **Debat en parelles** 8 min
S'agrupen dues persones amb postures diferents (o el profe assigna postures contràries a les inicials). Cada una defén la seua posició durant 4 minuts.
- 0 **Posada en comú** 15 min
El profe obri el debat grupal preguntant: 'Qui ha canviat d'opinió en la fase de parelles? Per què?' Es recullen els millors arguments de cada costat en la pissarra.

0

El gir: el cas del productor pobre 8 min

El profe introduïx l'argument dels productors del sud global: 'Continua sent igual de clar comprar local si això perjudica un agricultor de Bangladesh?' Es debaten les implicacions.

0

Postura final i debrief 10 min

Cada alumne escriu la seua postura final (pot haver canviat) i la raó. El profe recull quants van canviar i per quin argument. Tancament: no hi ha resposta perfecta, però sí decisions més o menys conscients.

Comprar local o comprar barat?

Grup / alumne: _____

Data: _____

CRITERI	1 INICI	2 EN PROCÉS	3 BÉ	4 EXCEL · LENT
Claredat de la postura L'alumne enuncia amb precisió quins valors defén i què sacrifica en adoptar la seua posició. CCL	☐	☐	☐	☐
Reconeixement de la complexitat Identifica almenys un argument sòlid del costat contrari i l'aborda honestament. CPSAA	☐	☐	☐	☐
Connexió amb conceptes econòmics Usa nocions com el cost d'oportunitat, les externalitats o la cadena de subministrament de manera pertinent. CC	☐	☐	☐	☐
Expressió oral i escolta Argumenta amb claredat, escolta els seus companys i respon a les seues objeccions. CCL	☐	☐	☐	☐

Observacions:

Repartiment de postures

Com a consumidors hauríem de prioritzar comprar local encara que siga més car.

DEFENSEU ESTA POSTURA

Prioritzar el local

Comprar local dóna suport al teixit econòmic pròxim, reduïx la petjada ambiental del transport i fomenta la sobirania alimentària i industrial.

✕ retalla per ací

DEFENSEU ESTA POSTURA

Prioritzar el preu

Forçar el consum local encarix la cistella de la compra, perjudica productors de països pobres que depenen d'exportar, i restringix la llibertat del consumidor.

✕ retalla per ací

Preparo la meua postura

Moció: *Com a consumidors hauríem de prioritzar comprar local encara que siga més car.*

La meua postura _____

Els meus 3 arguments (amb una evidència o exemple concret en cadascun):

1. Argument _____

Evidència _____

2. Argument _____

Evidència _____

3. Argument _____

Evidència _____

Una pregunta que li faré al grup rival:

Un argument de l'altre grup que hauré de refutar:

Notes durant el debat:

